

Ričardam Osmanam ir dabiska humora izjūta, kuru viņš prot iedzīvināt gan tēlos, gan dialogos. Bauda lasīt!

Keita Atkinsone

Sirsnīgs, humora pārpilns romāns. Ričards Osmans mums dāvā kārtējo obligāti izlasāmo grāmatu. Man ļoti patika.

Hārlans Kobens

Izklaidējoši jautrs, intriģējošs un tik patiesi angļisks romāns. Un ko gan citu jūs būtu gaidījuši no Ričarda Osmana?

Adams Kejs

Man ļoti patika. Ričards Osmans ne vien atkal to ir izdarījis, bet izdarījis pat vēl labāk!

Filipa Perija

Lieliska izklaide! Slepkavību klubam ceturtdienās ir lemts turpināties un turpināties!

Guardian

Aizraujošs un aizkustinošs romāns, kuru sarakstījis Ričards Osmans – mūsu jaunais talants kriminālžanrā.

Daily Mail

Ar katru nākamo grāmatu Ričards Osmans raksta aizvien labāk. Sirsnīgs, smieklīgs un tik ļoti angļisks romāns.

Šarija Lapenja

RICHARD
OSMAN

The
Man Who
Died **TWICE**

RiČARDS OSMANS

*Vīrs,
kurš nomira*

DIVREIZ

No angļu valodas tulkojusi
Ilze Paegle-Mkrtčjana

821.111-31
Os 530

Richard Osman

THE MAN WHO DIED TWICE

Copyright © Richard Osman, 2021
All rights reserved.
Cover image (fox) © Shutterstock
Cover illustration © Joel Holland

Ričards Osmans

VĪRS, KURŠ NOMIRA DIVREIZ

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projekta vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Sandra Skuja*
Korektore *Patricija Šteinberga*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*
Maketētāja *Egija Bļinova*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-881.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Ilze Paegle-Mkrtčjana, 2024

© Literārā apdare, mākslinieciskais noformējums, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2024
ISBN 978-9934-32-794-0

*Rūbijai un Sonijam – priecājos un lepojos,
ka esmu jūsu tēvs*

Silvija Finča nespēj saprast, cik ilgi vēl spēs turpināt tādā pašā garā.

Solis pēc soļa, zamša korpēm kļūstot aizvien tumšākām rudens peļķēs.

Nāve ietin viņu kā smalks miglas plīvurs. Ķeras matos un apģērbā. To taču noteikti saskata ikviens, kam viņa pāriet garām?

Vai viņai jebkad izdosies no tās atbrīvoties? Silvija vienlaikus cer, ka izdosies un neizdosies.

Kad viņa pēdējo reizi piedzīvoja kaut ko patiešām labu? Kaut ko cerību rosinošu?

Kad Silvija ievada vajadzīgo ciparu kombināciju kodu atslēgā, caur mākoņiem izlaužas saule.

Un viņa ieiet iekšā.

PIRMĀ DAĻA

Draugi tevi noteikti apciemos

Nākamajā ceturtdienā...

– Es runāju ar kādu sievieti no Raskina nama, un viņa teica, ka ievēro diētu, – bilst Džoisa, iztukšodama savu vīna glāzi. – Viņai ir astoņdesmit divi gadi!

– Lietojot staigāšanas rāmi, cilvēks izskatās resns, – piezīmē Rons. – Vainīgas tās tievās kājiņas.

– Kāpēc jāietur diēta astoņdesmit divu gadu vecumā? – prāto Džoisa. – Cik kaitīga var būt cīsiņmaize? Varbūt viņa baidās, ka nomirs, ja to apēdis? Apžēliņ, mēs visi taču kādreiz nomirsim.

Tikko bija beigusies Slep kavību kluba pēdējā sanāksme. Tonedēļ viņi apsprieda neatklātu noziegumu, kurā figurēja laikrakstu pārdevējs Heistingsā, kas ar šautru no arbaleta bija nogalinājis potenciālu laupītāju. Viņš tika arestēts, bet tad iejaucās mediji un visi vienprātīgi atzina, ka veikalniekam tomēr ir tiesības sargāt savu īpašumu, izmantojot arbaletu. Laikrakstu pārdevējs tika atbrīvots un izgāja no tiesas zāles ar paceltu galvu.

Apmēram pēc mēneša policija atklāja, ka potenciālais laupītājs bija draudzējies ar laikrakstu pārdevēja meitu padsmīt-gadnieci, turklāt laikrakstu pārdevējs bija ne reizi vien sodīts par smagu miesas bojājumu nodarīšanu, taču ap to laiku visiem jau bija apnicis noņemties ar šo gadījumu. Galu galā ritēja 1975. gads. Videonovērošanas kameru vēl nebija, un nevienam negribējās celt lielu traci.

– Kā jums šķiet, vai suns varētu būt labs kompanjons? – jautā Džoisa. – Man ienāca prātā, ka derētu iegādāties suni vai varbūt izveidot *Instagram* profilu.

– Es neieteiktu to darīt, – Ibrahīms piezīmē.

– Ak, tu jau nekad neko neiesaki! – atcērt Rons.

– Visā visumā tev taisnība, – piekrīt Ibrahīms.

– Protams, ne jau lielu suni, – paskaidro Džoisa. – Man nav pietiekami jaudīga putekļu sūcēja.

Džoisa, Rons, Ibrahīms un Elizabete bauda agras pusdienas restorānā, kas atrodas Kūpersčeisas centrā. Uz galda stāv viena baltvīna un viena sarkanvīna pudele. Pulkstenis varētu būt bez ceturkšņa divpadsmit.

– Tomēr arī mazs suņuks tev nederēs, Džoisa, – domīgi saka Rons. – Mazi suņuki ir kā maza auguma vīreļi, tiem vienmēr gribas kaut ko pierādīt. Tie nemitīgi kvankšļ un aprej visas auto- mašīnas.

Džoisa pamāj.

– Nu tad varbūt vidēja lieluma suni? Elizabete?

– Hmm, tā ir laba doma, – Elizabete piekrīt, kaut arī nav klausījusies sevišķi uzmanīgi. Vai tad tas būtu iespējams, ņemot vērā nesen pienākušo vēstuli?

Pats par sevi saprotams, svarīgākie argumenti nav paslīdējuši garām Elizabetes ausīm. Viņa nekad nezaudē modrību, jo nevar taču zināt, kas var negaidot iekrist klēpī. Ko tikai Elizabetei nav gadījies noklausīties gadu gaitā. Sarunas fragmentu kādā Berlīnes bārā, pārmēru pļāpīga, tikko no kuģa nokāpuša krievu jūrnieka plātīšanos Tripolē. Šajā gadījumā, proti, ceturtdienā ap pusdienlaiku klusā pensionāru ciematiņā Kentā, izklausās, ka Džoisa grib iegādāties suni, visi diskutē, cik lielam tam vajadzētu būt, un Ibrahīms apšaubā šāda lēmuma pareizību. Taču Elizabetes domas kavējas citur.

Vēstule bija nezināmas rokas ieslidināta pa spraugu zem Elizabetes dzīvokļa durvīm.

Miļā Elizabet!

Interesanti, vai Tu mani atceries? Varbūt neatceries, tomēr es nelielišos, iztēlojoties, ka arī pirmā iespēja nav gluži izslēgta.

Dzīve ir apbrīnojama, par to es lieku reizi pārlicinājos, pārcēlies uz savu jauno dzīvesvietu, jo izrādās, ka tagad mēs ar Tevi esam kaimiņi. Ir nu gan sagādīšanās! Tu droši vien nodomāsi, ka šeit ir atļauts apmesties uz dzīvi jebkuram vecam krāmam.

Zinu, ka daudz ūdens ir aiztecējis, kopš mēs pēdējo reizi tikāmies, tomēr man šķiet, ka pēc visiem šiem gadiem būtu lieliski atkal atjaunot pazišanos.

Varbūt Tu neatteiktos apciemot mani Raskina namā 14, lai mēs varētu kaut ko iedzert un patērzēt? Sarīkot nelielu jaunā dzīvokļa iesvētīšanu? Ja Tev nav iebildumu, tad varbūt rītdien plkst. 3 pēcpusdienā? Atbilde nav vajadzīga, es Tevi tik un tā gaidīšu, ar vīna pudeli pa ķērienam.

Man no visas tiesas gribas Tevi satikt. Ir tik daudz, ko pārrunāt. Sens tik sens bij' tas laiks un tā tālāk.

Es tiešām ceru, ka Tu mani atceries, un ceru, ka rītdien mēs satiksimies.

*Tavs vecais draugs
Marks Kārmaikls*

Kopš vēstules saņemšanas Elizabete nemitīgi lauza galvu, ko tā varētu nozīmēt. Marku Kārmaiklu viņa pēdējo reizi redzēja laikam 1981. gada novembra beigās ļoti tumšā, ļoti aukstā vakarā pie Lambetas tilta, kad Temzā bija atplūdi un izelpotais gaiss kūpēja kā balti garaiņu mākulīši. Piekrastē rosījās vesela speciālistu komanda, un Elizabete bija tās vadītāja. Komanda bija ieradusies notikuma vietā baltā *Ford Transit* furgoniņā, kura

īpašnieks it kā bija kāds “G. Prokters – logi, notekcaurules, visa veida darbi”. No ārpuses šis auto izskatījās nobružāts, bet iekšā mirdzēja un laistījās, pilns ar dažādām vadības pogām un ekrāniem. Jauns konstebls bija norobežojis daļu piekrastes, un gājēju kustība pa Alberta krastmalas ietvi bija slēgta.

Elizabete kopā ar savu komandu nokāpa pie upes pa akmens pakāpieniem, kas bija slapji, apsūnojuši un nāvīgi bīstami. Atkāpjoties atplūdu ūdeņiem, patiltē bija palicis liķis, kas šķita nevērīgi atbalstījies pie tuvākā akmens pīlāra, it kā būtu apsēdies atpūsties. Viss tika izdarīts pareizi, Elizabete par to parūpējās. Viens no viņas komandas pārbaudīja mirušā apgērbu un biežā mēteļa kabatas, jauna sieviete no Haigeitas uzņēma nepieciešamās fotogrāfijas, un ārsts konstatēja nāves iestāšanos. Nebija ne mazāko šaubu, ka vīrietis bija ielēcis vai iegrūsts Temzā kaut kur tālāk, augstāk pa straumi. Par to vajadzēs spriest kriminālizmeklētājam. Tagad atlika vienīgi aprakstīt visu ziņojumā, kuru kāds uzdrukās ar rakstāmmašīnu, un pēc tam Elizabete uzšņāps savus iniciāļus pēdējās lapas beigās. Glīti un eleganti.

Kāpiens augšup pa slidenajiem pakāpieniem, nesot armijas nestuves ar liķi, prasīja zināmu laiku. Jaunais konstebls, kurš bija priecājies par iespēju palīdzēt, paslidēja un salauza potīti, radot papildu sarežģījumus. Konsteblam tika paskaidrots, ka acumirkli neizdosies izsaukt neatliekamās palīdzības brigādi, un viņš varonīgi samierinājās ar neizbēgamo. Pēc dažiem mēnešiem šis policists saņēma ārpuskārtas paaugstinājumu, tāpēc galu galā negadījums beidzās gluži labi.

Visbeidzot Elizabetes mazā vienība sasniedza krastmalu, un liķis tika ievietots baltajā *Ford Transit* furgoniņā “Visa veida darbi”.

Komanda izklīda, furgoniņā pie liķa, kuru vajadzēja nogādāt uz morgu Hempšīrā, palika tikai Elizabete un ārsts. Agrāk viņai nebija gadījies strādāt ar šo ārstu – druknu vīrišķi ar sarkanu seju un tumšām, jau iesirmām ūsām, taču izrādījās, ka viņš ir

diezgan interesants. Cilvēks, kuru nevar tik viegli aizmirst. Abi tērzēja par eitanāziju un kriketu, līdz ārsts aizsnaudās.

Ibrahīms izteiksmīgi noliek uz galda vīna glāzi, lai uzsvērtu teiktā nozīmi:

– Man diemžēl jānorāda, ka es tev vispār neieteiktu iegādāties suni, Džoisa, vienalga, vai tas būtu liels, vidēji liels vai mazs. Tavā vecumā.

– Nu, re, sagaidījām, – piezīmē Rons.

– Vidēji liela suņa, – saka Ibrahīms, – teiksim, terjera vai varbūt Džeka Rasela terjera, paredzamais dzīves ilgums ir apmēram četrpadsmit gadu.

– Un kas to apgalvo? – noprasa Rons.

– Suņu audzētāju apvienība, ja gribi pastrīdēties ar šiem ļaudīm, Ron. Vai tu to gribi?

– Nē, negribu. Tev taisnība.

– Labi, Džoisa, – turpina Ibrahīms, – tev tāpat ir septiņdesmit septiņi gadi?

Džoisa pamāj.

– Nākamgad būs septiņdesmit astoņi.

– Jā, pats par sevi saprotams, – piekrit Ibrahīms. – Tāpat, ja tu esi septiņdesmit septiņus gadus veca, tev jāsāk apsvērt, kāds varētu būt tavs paredzamais dzīves ilgums.

– Jā, noteikti! – Džoisa iesaucas. – Tas man patīk. Reiz kāda zīlniece uz mola izlika man taro kārtis. Viņa apgalvoja, ka es tikšu pie bagātības.

– Pareizāk sakot, mums jāapsver, vai tu vari cerēt, ka tavs paredzamais dzīves ilgums pārsniegs vidēja lieluma suņa paredzamo dzīves ilgumu.

– Es nūdien nespēju saprast, kāpēc tu tā arī neapprecējies, veco zēn, – Rons saka Ibrahīmam, pastiepdams roku pēc baltvīna pudeles ledus spainītī. – Tu taču pogo saldi kā lakstīgala. Varbūt kāds vēl vēlas vīnu?

– Paldies, Ron, – nopriecājas Džoisa. – Piepildi manu glāzi līdz malām, lai vēlāk nav lieki jānopūlas.

Ibrahīms turpina:

– Septiņdesmit septiņus gadus vecai sievietei ir piecdesmit viena procenta varbūtība nodzīvot vēl piecpadsmit gadu.

– Tas ir vareni, – saka Džoisa. – Pie bagātības es, starp citu, neesmu tikusi.

– Tātad, vai tu pārdzīvotu savu suni, ja iegādātos to tagad, Džoisa? Lūk, tāds ir jautājums.

– Es pārdzīvotu suni aiz tīrās spītības, – piezīmē Rons. – Mēs vienkārši sēdētu katrs savā istabas kaktā, izaicinoši skatītos viens otram acīs un gaidītu, kurš atstieps kājas pirmais. Es jau nu noteikti ne. Tieši tāpat kā toreiz, septiņdesmit astotajā, kad notika pārrunas ar *British Leyland*. Tikko viens no viņiem pirmais devās uz tualeti, es sapratu, ka esam uzvarējuši. – Rons iedzer vēl mazliet vīna. – Nekad nedrīkst iet uz tualeti pirmais. Labāk sasiet mezglīnā, ja nav citas iespējas.

– Patiesība ir tāda, Džoisa, – turpina Ibrahīms, – ka varbūt tu pārdzīvosi savu suni, bet varbūt arī nepārdzīvosi. Piecdesmit viena procenta varbūtība. Pusi uz pusi, un es tiešām domāju, ka neatmaksājas riskēt. Saimnieks nekādā gadījumā nedrīkst nomirt pirms sava suņa.

– Vai tas ir sens ēģiptiešu sakāmvārds vai varbūt sena psihiatru gudrība? – pānteresējas Džoisa. – Vai arī tu tikko to izgudroji?

Ibrahīms atkal paceļ glāzi, it kā gribētu uzsaukt tostu par godu Džoissai, tātad ir paredzams, ka tūlīt sekos vēl daži viedi vārdi.

– Vecākiem, protams, ir jānomirst pirms bērniem, jo viņi ir iemācījuši tiem dzīvot patstāvīgi. Bet saimnieks nedrīkst nomirt pirms sava suņa. Saimnieks iemāca sunim dzīvot tikai *kopā* ar viņu.

– Nu ko, par to noteikti ir vērts padomāt, Ibrahīm. Paldies, – saka Džoisa. – Tiesa, izklausās pasausi. Vai tev tā nešķiet, Elizabet?

Elizabete dzird Džoisu, bet domās joprojām kavējas strauji braucošajā *Ford Transit* furgonā, kurā toreiz pavadīja kādu laiku

liķa un ūsainā ārsta sabiedrībā. Tiesa, tas nebija vienīgais dīvainais gadījums Elizabetes karjerā, tomēr pietiekami neparasts, lai iespiestos atmiņā, – to saprastu ikviens, kurš zina, kas ir Marks Kārmaikls.

– Tu vari uzvarēt Ibrahīma sistēmu, – saka Elizabete. – Iegādājoties suni, kurš jau ir vecs.

Un tagad, pēc tik daudziem gadiem, Kārmaikls atkal ir uzradies. Kas viņam vajadzīgs? Draudzīga tērzēšana? Omulīga kavēšanās atmiņās, sēžot pie kamīna? Kas zina?

Rēķinu atnes viesmīle, kura ir pieņemta darbā pavisam nesen. Viesmīli sauc Popija, un uz viņas delma ir uztetovēta margrietiņa. Popija strādā restorānā jau gandrīz divas nedēļas, un atsauksmes par viņas darbu pagaidām nav izcilas.

– Jūs atnesāt mums divpadsmitā galdiņa rēķinu, Popij, – aizrāda Rons.

Popija pamāj.

– Ak jā, patiesi... cik muļķīgi no manas puses... un kāds ir jūsu galdiņa numurs?

– Piecpadsmitais, – atbild Rons. – Par to liecina cipars piecpadsmit uz sveces.

– Piedodiet, – atvainojas Popija. – Redziet, man jāatceras, kurš ko pasūtījis, un jāpasniedz klientiem ēdieni, un tad vēl tie numuri. Ar laiku iestrādāšos. – Viņa atgriežas virtuvē.

– Viņa tiešām ļoti cenšas, – saka Ibrahīms. – Tomēr ir pilnīgi nepiemērota šim darbam.

– Toties viņai ir skaists manikīrs, – piezīmē Džoisa. – Nevainojams. Nevainojams, vai ne, Elizabet?

Elizabete piekrītoši pamāj.

– Nevainojams. – Viņa ir ievērojusi vēl dažu labu iezīmi, raksturīgu šai Popijai, kura šķiet uzradusies no zila gaisa ar saviem manikirētajiem nagiem un neprasmīgi apkalpot klientus. Taču šobrīd Elizabeti interesē kas cits, un Popijas noslēpums var gaidīt savu atrisinājumu vēl pāris dienu.

Domās viņa pārskata vēstules tekstu. *Nezinu, vai Tu mani atceries? Daudz ūdens ir aiztecējis...*

Vai Elizabete atceras Marku Kārmaiklu? Cik muļķīgs jautājums! Pusnakts bēguma laikā viņa ieraudzīja Marka Kārmaikla liķi – sagumušu pie Temzas tilta balsta –, palīdzēja uznest to pa slidenām akmens kāpnēm. Sēdēja pāris pēdu attālumā no viņa liķa baltā *Ford Transit* furgonā, kas reklamē logu mazgāšanas pakalpojumus. Paziņoja par Kārmaikla nāvi viņa jaunajai sievai un bērēs stāvēja pie vaļēja kapa, izrādot pienācīgu cieņu mirušajam.

Jā, Elizabete ļoti labi atceras Marku Kārmaiklu. Tomēr tagad jāatgriežas īstenībā. Visam savs laiks.

Elizabete pasniedzas pēc baltvīna.

– Ne jau viss ir izsakāms skaitļos, Ibrahīm. Tu nomirtu labu laiku pirms suņa, Ron, jo vīriešu paredzamais dzīves ilgums ir daudz mazāks nekā sieviešu, turklāt tu pats zini, ko tavs ģimenes ārsts teica par cukura līmeni asinīs. Un mēs abas zinām, Džoisa, ka tu jau esi izlēmusi, ko darīt. Tu adoptēsi suni no dzīvnieku patversmes. Šajā pašā mirklī tas vientuļi sēž kaktiņā un lielām acīm raugās pēc tevis. Tu nespēsi atturēties, turklāt sagādāsi mums visiem lielisku izklaidi, tāpēc pietiks par to runāt.

Kārtībā.

– Un *Instagram* profils? – vaicā Džoisa.

– Es pat nezinu, kas tas tāds, tāpēc dari, ko gribi, – atbild Elizabete un iztukšo savu glāzi.

Miroņa ielūgums? Ja tā labi apdomā, laikam vajadzēs to pieņemt.